

Indicatoren kwaliteit & impact

Rotterdam - Zuid-Holland Zuid

Juli 2022

Marlijn Peeters (Politie, Eenheid Amsterdam,
Analyse & Onderzoek)

Indicatoren kwaliteit & impact

Inhoudsopgave

Inleiding: Inspanningen en waarde van vier jaar Veiligheid Voorop	03
1. Samenhang, kennisontwikkeling en blijvend verbeteren	05
2. Samen op in Acut	08
3. Actie-overleg	11
4. Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM	14
5. Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling	17
Bijlage 1: Landelijke context	20
Bijlage 2: Overzicht indicatoren	26
Bronnen	30

Inleiding: Inspanningen en waarde van vier jaar Veiligheid Voorop

Deze rapportage gaat over vier jaar Veiligheid Voorop: de ontwikkelagenda om de vroegtijdige samenwerking in de samenloop van zorg en straf bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te versterken.

De samenwerking van OM, politie, Raad voor de Kinderbescherming, 3RO en Veilig Thuis is geen doel op zich. Het doel is meer veiligheid voor (potentiële) slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Maar zoals het Verweij-Jonker Instituut laat zien in haar rapport Een Kwestie van Lange Adem is samenwerking tussen de betrokken organisaties wel een cruciale factor om dat doel te bereiken.

Wat hebben de samenwerkingspartners in die tijd aan inspanningen moeten leveren en wat hebben ze aan waarde kunnen realiseren uit de verbeteracties van Veiligheid Voorop?

Het gaat om de volgende verbeteracties: Samen op in Acut (hoofdstuk 2), Actie-overleg (hoofdstuk 3), Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM (hoofdstuk 4) en Samenwerken bij strafbare kindermishandeling (hoofdstuk 5).

Juist de praktische samenhang in “de loop van de zaak” versterkt de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarom beginnen we daarmee (hoofdstuk 1). In hoofdstuk 1 komt ook de kennisopbouw en aansturing via het ‘lerend netwerk’ van de Regionale Netwerken Zorg Straf aan de orde.

In bijlage 1 is een nadere toelichting te vinden op vorm en doel van de verbeteracties van Veiligheid Voorop (“de landelijke context”). Zie voor meer informatie over de verbeteracties en de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop: <https://vng.nl/artikelen/veiligheid-voorop-programma-ghnt>.

Het gaat in deze rapportage niet om kwantificering van de opbrengst en investeringen in Veiligheid Voorop in de zin van een “harde p*q-berekening”. Vanuit het idee van een andere resultaatverantwoording (“anders verantwoord”) gaat het om:

- Inzichtelijkheid in benodigde inzet en inspanningen
- Plausibiliteit en waarde van resultaten (value case in plaats van business case)
- Transparantie van verbetermogelijkheden en leereffecten.

Met andere woorden: we willen inzichtelijk maken hoe (kwantitatieve) inzet en (kwalitatieve) opbrengst van de verbeteracties tot elkaar in verhouding staan. Ze moeten de samenwerkingspartners helpen hun werk beter te doen door de netwerksamenwerking te verbeteren. De rapportage is opgebouwd aan de hand van steeds drie elementen per verbeteractie:

<i>Ontwikkelinspanningen</i>	Wat is nodig om de verbeteractiviteit door te voeren?
<i>Uitvoeringsinspanningen: meer en minderwerk</i>	Wat is nodig om de verbeteractiviteit uit te voeren? Levert dat in het werkproces meer- of minderwerk op?
<i>Waarde</i>	Hoe laat de praktijk zien of de verbeteractie goed werkt?

Deze rapportage wil bijdragen aan een lerende en zich voortdurend verbeterende praktijk. Een kapstok bieden om in de regio verdere stappen te zetten, met impact op 'goed werk' en het daarmee verder terugdringen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dat kan door een eventueel vervolg op deze rapportage te beleggen bij het Regionaal Netwerk Zorg Straf (RNZS), om 1) tot verbetervoorstellen te komen en 2) te laten zien welke inspanning nodig is om de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop goed in de haarvaten van elke samenwerkingspartner te laten doordringen én wat dat oplevert.

1. Samenhang, kennisontwikkeling en blijvend verbeteren

1.1 Ontwikkelinspanningen

Regio Rotterdam – Zuid-Holland Zuid omvat het gebied Rotterdam-Rijnmond¹ en gebied Zuid-Holland Zuid². Politie eenheid Rotterdam omvat één politieregio met 7 districten. Eén hiervan is Zuid-Holland Zuid.

Binnen de regio zijn veel zaken belegd binnen de Zorg- en Veiligheidshuizen. Zuid-Holland Zuid heeft een eigen Zorg- en Veiligheidshuis. Het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam bedient de overige 6 districten. Naast de Veiligheid Voorop thema's is er in de regio expliciet aandacht voor stalking, maar ook voor eengerelateerd geweld, MDA++³, persoonsgerichte aanpak (PGA) in complexe jeugd en volwassen casussen en ex-gedetineerden. Bij Veilig Thuis zijn deze thema's de kerntaak, maar het overgrote deel van de zaken huiselijk geweld en kindermishandeling die bij Veilig Thuis binnenkomen hebben geen link met straf, en daarmee met Veiligheid Voorop. Niet iedere medewerker krijgt hiermee te maken. *“Van de 200 mensen die hier werken, zit er 1 op ZSM.”* Bij de politie, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en de reclassering zijn de thema's slechts een fractie van de dagelijkse zaken. Hoewel dit bij het OM nog steeds gaat om ongeveer 2000 huiselijk geweld zaken per jaar.

Een belangrijke taak van het Regionaal Netwerk Zorg Straf (RNZS) is om de werkwijze van Veiligheid Voorop ook op de werkvloer te laten landen. In de regio is geen los Regionaal Netwerk Zorg Straf (RNZS) opgezet. Er zijn 2 verschillende overleggen waar partijen bij elkaar zitten, het Forensisch medische expertise bij kinderen (FMEK, dit is een casusoverleg en tweemaal per jaar een beleidsoverleg over procedures en werkwijzen) en de werkgroep strafbare kindermishandeling. In de werkgroep strafbare kindermishandeling nemen ze in de slipstream van alles mee. Deze manier van samenwerken werkt in de regio door de sterke alliantie met de Zorg- en Veiligheidshuizen. Een los netwerk Zorg Straf lijkt niet nodig, hoewel door de vormgeving van de samenwerking verloren kan gaan welke goede dingen er allemaal gebeuren. Er is ook geen formele regionale trekker van Veiligheid Voorop. Hoewel in het Zorg- en Veiligheidshuis de thema's van Veiligheid Voorop naar voren komen, staat Veiligheid Voorop niet structureel op de agenda. Vanuit Veilig Thuis is meermaals geprobeerd om Veiligheid Voorop meer op de agenda te krijgen door bijeenkomsten te organiseren met partners. Dit is tot op heden echter niet gelukt.

1. Dit omvat de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam inclusief Hoek van Holland, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne (Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond, 2022).

2. Dit omvat de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Zijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Papendrecht, Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem (Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid, 2022).

3. Mutidisciplinaire Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

Bij Veilig Thuis landen de thema's van Veiligheid Voorop goed in de organisatie, hoewel de naam Veiligheid Voorop niet per sé bekend is. Bij de Raad voor de Kinderbescherming is de werkwijze Veiligheid Voorop intern breed gedeeld. Het is echter onduidelijk in hoeverre de medewerkers bekend zijn met de inhoud of dat het een abstract verhaal blijft. Bij de politie, zeker bij de verwachte nieuwe lichten aspiranten, moet ook het thema goed op de kaart gezet worden. Dit wordt binnen eenheid Rotterdam opgepakt binnen het programma 'Burger Centraal, Slachtoffer Voorop' van Politie Professie. Er wordt op ingezet met aanvullende trainingen en er wordt informatie gedeeld via een Intranetpagina (Programma burger centraal, slachtoffer voorop, 2022). Hiermee wordt geprobeerd de werkwijze breder te laten landen dan enkel binnen de doelgroepenorganisatie. Dit is *work in progress*. "Je moet blijven prediken zodat het onder de aandacht blijft van de collega's." Hierin is duidelijk een beweging te zien, die ook door de ketenpartners wordt waargenomen. Daarnaast is bij de politie continue aandacht nodig voor de kant van het slachtoffer. Politiecollega's leggen vooral de nadruk op boeven vangen en minder op de slachtofferrechten. "We blijven een organisatie die liever boeven vangt, dan slachtoffers beschermd. Dat is een spanningsveld." Indirect wordt het slachtoffer beschermd doordat de pleger van een delict wordt aangehouden, maar daarmee houdt de zorg voor een slachtoffer niet op. Respondenten geven aan dat de (na)zorg voor slachtoffers meer aandacht mag krijgen in de politieopleiding.

De inspanningen binnen deze regio richten zich vooral op het scherp blijven op de samenwerking. Hiervoor worden vakdagen georganiseerd. De ketenpartners werken aan het zichtbaar maken van ieders professionele standaard bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Alle partners geven aan dat het van belang is om met elkaar in contact te blijven en te weten wat ieders taak in de keten is. Door met elkaar mee te lopen of door zoals in het Zorg- en Veiligheidshuis fysiek bij elkaar in één ruimte te werken begrijp je elkaars werkwijze beter. Hierdoor wordt het gemakkelijker om te schakelen, begrijp je beter waarom dingen wel of niet mogelijk zijn

en worden de lijntjes korter. Ook krijg je hierdoor een beter zicht op wat de ander nodig heeft, waardoor de samenwerking soepeler verloopt. Dit maakt het mogelijk om sneller een doorbraak te forceren.

Breder dan het programma Veiligheid Voorop kijken de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid naar de opgave rondom ontdebellen naar aanleiding van het rapport van Van Haaren e.a. (2021). In Zuid-Holland Zuid wordt op dit moment gekeken wat de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis doen en hoe iedere partner zijn eigen dossier opbouwt. Dit biedt voor de toekomst mogelijkheden om te kijken waar efficiënter samengewerkt kan worden als beide partners gelijktijdig of volgtijdelijk in eenzelfde gezinssysteem werken.

Een punt van zorg is dat door de uitstroom van collega's (door pensioen of andere baan) veel kennis verloren gaat binnen het netwerk. Hoewel de partners niet direct zorgen hebben dat hierdoor het netwerk niet meer zal functioneren, ontstaat er wel een verschraving van de kennis. Dit vraagt om blijvende aandacht voor de aanpak, samenwerking en informeren over afspraken met onze partners.

Naast de reeds uitgevoerde activiteiten zijn er wensen voor de toekomst. Er zijn regelmatig reflectiesessies waarin verbeterpunten worden besproken. Het is ook de wens om meer voorbeelden met elkaar te delen waar de samenwerking tussen de verschillende partners goed is gegaan. Ook zou het mooi zijn als wordt ingezet op de terugkoppeling. Op dit moment krijgen politiecollega's enkel bericht dat een Veilig Thuis melding wordt doorgestuurd, maar niet wat er vervolgens mee is gebeurd. Voor het draagvlak binnen het team zou het goed zijn als collega's die de Veilig Thuis melding doen op de hoogte worden gehouden van de casus. "Mijn droombeeld is dat politiecollega's in BVH kunnen zien wie de hulpverlener is in het gezin om het geweld in de relatie te stoppen, zodat er bij een melding snel contact kan zijn met de hulpverlener om een betekenisvolle

interventie te doen. Meest ideaal is dat ook het plan van aanpak in BVH staat. Zodat politiecollega's kunnen handelen zoals in het casusoverleg op de Veiligheidshuizen is afgesproken."

Daarnaast is de vraag of Veiligheid Voorop een goede plek heeft in het toekomstscenario. Op dit moment staat dat nog in de kinderschoenen. Er wordt integraal opgepakt hoe zaken op het snijvlak van zorg en straf verbonden kunnen worden.

1.2 Uitvoeringsinspanningen: meer- en minderwerk

Veiligheid Voorop wordt niet gezien als een taak waar extra werk bij komt kijken. Natuurlijk vraagt het onderhouden van een netwerk een inspanning van alle partners en kost dit capaciteit. Dit wordt echter gezien als onderdeel van het werk. Gezien het belang van het netwerk voor de samenwerking op de thema's en voor de samenwerking op de casussen wordt dit niet als meerwerk gezien.

Het laten landen van de thema's op de werkvloer is een blijvende exercitie. Het valt of staat met aandacht voor de thema's. Zeker bij de partners waar huiselijk geweld en kindermishandeling niet de hoofdtaak is, kost het tijd en energie om de thema's onder de aandacht te brengen. *"Het is niet onze core business. Het is een stukje van wat we doen."*

1.3 Waarde

De waarde van de Zorg- en Veiligheidshuizen en Veiligheid Voorop wordt door iedereen gezien. Als partners heb je elkaar nodig om casussen op te pakken. In de samenwerking tussen de partners is het van belang dat er een vertrouwensband ontstaat. Door vaste personen aan tafel te hebben zitten, weet je wat je aan elkaar hebt en kan je op elkaar bouwen. *"Er is een vertrouwensband tussen de ketenpartners die hier werkzaam zijn."*

Wat de Zorg- en Veiligheidshuizen uniek maakt, is dat alle partners fysiek bij elkaar zitten in een ruimte. Hierdoor kan snel geschakeld worden tussen partners. De lijntjes zijn kort. In Zuid-Holland Zuid wordt het hebben van een eigen Zorg- en Veiligheidshuis als een meerwaarde gezien. Wanneer zij aan zouden sluiten bij het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam, zijn de partners net anders. Nu kunnen ze korte lijntjes onderhouden met hun partners omdat ze samen in het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid zitten.

2. Samen op in Acuuut

2.1 Ontwikkelinspanningen

In Rotterdam is 2 jaar geleden ‘Samen in Crisis’ opgezet (Voordejeugd.nl, z.d.). Het doel is beter afstemmen aan het begin van een casus, zodat er geen zwerftocht van loketje naar loketje ontstaat. Dit moet ervoor zorgen dat acute zaken sneller opgepakt worden en dat er afstemming is over de onderzoekshandelingen en de inzet van opsporingsmiddelen. Hoewel het begin is gemaakt, moet dit nog beter vorm krijgen. De lijnen tussen professionals in de keten zijn kort, maar bijvoorbeeld het contact tussen de politie en de vertrouwensartsen van Veilig Thuis kan verbeterd worden. In eerste instantie was de politie niet aangesloten bij dit project, maar sinds kort is er een projectleider van de politie die dit verder gaat brengen. Er is een pilot gepland waarbij Veilig Thuis en een crisisinterventieteam van de jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond een aantal maanden een aantal uren per week op 2 basisteams gaan werken om samen naar huiselijk geweld meldingen toe te gaan.

In Zuid-Holland Zuid staat ‘Samen op in Acuuut’ in de kinderschoenen, hoewel het al lange tijd bestaat met een kleinere groep partners (Veiligheidshuis, Veilig Thuis en politie). Momenteel zijn alleen de politie en Veilig Thuis nog aangesloten bij ‘Samen op in Acuuut’. De samenwerking tussen de politie en Veilig Thuis verloopt goed en de lijntjes zijn kort. Ook met de Raad voor de Kinderbescherming zijn de lijnen kort. De stand van zaken met betrekking tot ‘Samen op in Acuuut’ in Zuid-Holland Zuid is tegenstrijdig. Enerzijds geven

respondenten aan dat er geen sprake is van fysieke besprekingen tussen de partners in acute casussen. *“Voorheen zaten we met een hele club bij elkaar om acute casuïstiek te bespreken. Dan had iedereen vooraf informatie bekeken in hun systemen, en werd dat gedeeld. Maar nu is er alleen nog de politie, dus gaat het veel over de mail.”* Anderzijds zegt een respondent dat dit er wel degelijk is in de vorm van een *“soort afstemmingsoverleg met politie/OM en VT danwel vertrouwensarts.”* Tijdens de bespreking van het conceptrapport in de werkgroep strafbare kindermishandeling werd aangegeven dat er bij casussen waar een strafrechtelijke route wordt overwogen altijd anoniem vooroverleg is met de officier van justitie.

2.2 Uitvoeringsinspanningen: meer- en minderwerk

Het begin van ‘Samen op in Acuuut’ was kort nadat de Veilig Thuis meldingen via CORV⁴ was ingevoerd. Voor Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond was het moeilijk om de stroom meldingen weg te werken. Dit kwam deels omdat systemen niet op elkaar aansloten en deels vanwege de hoeveelheid meldingen. Veilig Thuis is met de werkprocessen aan de slag gegaan, hierin heeft veel werk gezeten. ‘Samen op in Acuuut’ had minder prioriteit. Het heeft de afgelopen jaren wel een beetje gelopen. Het crisisinterventieteam van jeugdbescherming wordt vaak gebeld door politie. Op dit moment

4. CORV staat voor Collectieve Opdracht Routeer Voorziening. Dit is een digitaal knooppunt dat zorgt voor de afhandeling van het formele berichtenverkeer tussen JenV-partijen en het gemeentelijke domein (Justid.nl, z.d.).

hebben zowel Veilig Thuis als de politie mensen om ermee aan de slag te gaan en zijn er gesprekken is er een werkgroep geformeerd om op twee basisteams per 1 oktober a.s. een pilot te starten om te werken volgens het principe samen op in acuut. Op dit moment is er de wens om hernieuwd met 'Samen op in Acuut' aan de slag te gaan. De uitvoering van de pilot, waarbij medewerkers van Veilig Thuis fysiek op basisteams gaan werken, zal mogelijk meerwerk betekenen voor medewerkers van Veilig Thuis, echter door de kortere lijntjes kan de afstemming in een casus juist sneller gaan.

In Zuid-Holland Zuid bestond 'Samen op in Acuut' al met een beperkte groep partners. De samenwerking komt voort uit de Wet Tijdelijk Huisverbod (2009). In het kader van Veiligheid Voorop heeft het geen inspanningen gekost om dit op te zetten. Wel is er op basis van de bouwblokken bekeken hoe ze ervoor staan. Een groot deel van de samenwerking is informeel en niet vastgelegd. Op dit moment is er veel verloop bij verschillende partners. Daarom kan het waardevol zijn om meer vast te leggen om dit proces te borgen. Echter, omdat 'Samen op in Acuut' goed loopt, is hier geen directe noodzaak voor en komt het er niet van om tijd te maken om meer vast te leggen.

Hoewel de uitvoering van (de pilot) 'Samen op in Acuut' meer tijd kan kosten, wordt dit niet gezien als meerwerk, maar als onderdeel van de taakstelling. De verwachting is dat door eerder in acute zaken op te treden de ZSM⁵-tafel minder belast wordt. In de praktijk is dit nog niet terug te zien. Het is ook moeilijk om te bepalen of een casus die via 'Samen op in Acuut' is opgepakt wellicht in zonder dit overleg op een later moment op de ZSM-tafel was gekomen.

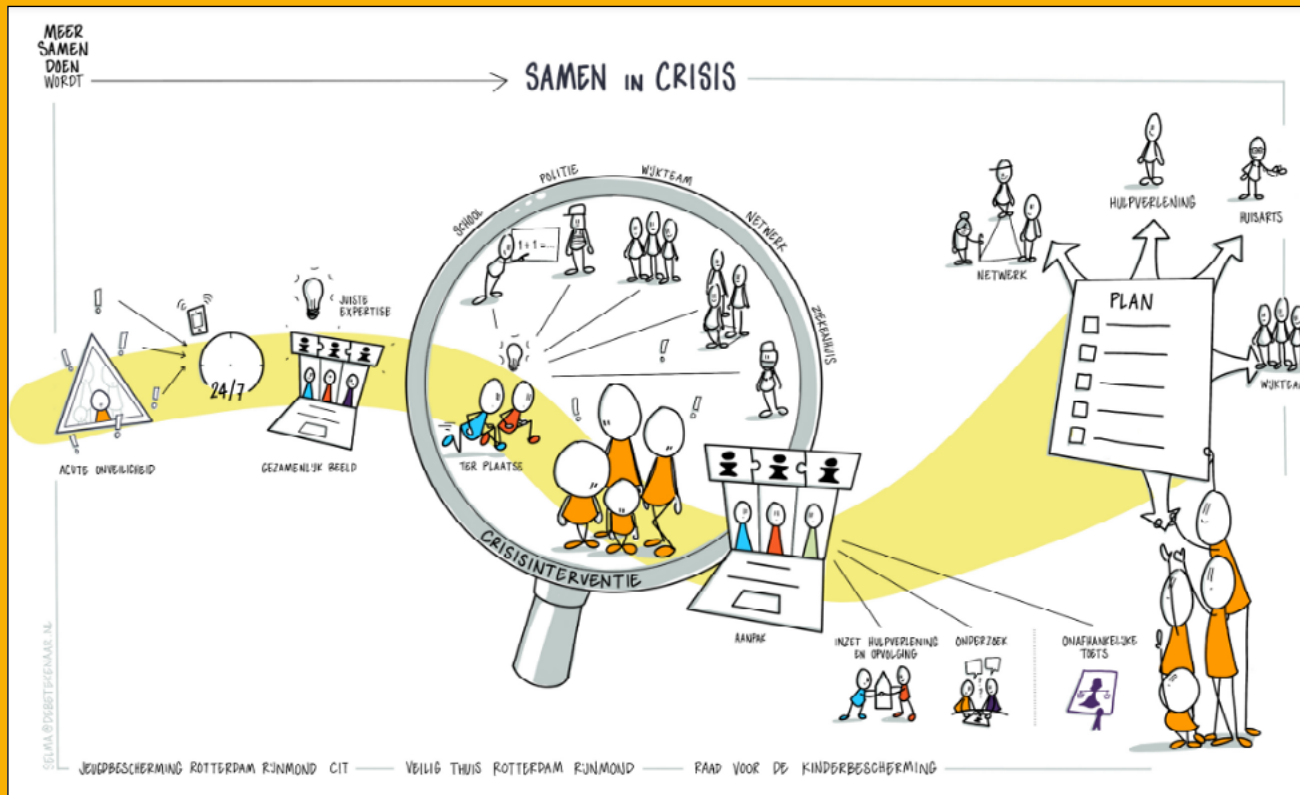
2.3 Waarde

'Samen op in Acuut' heeft waarde in zaken waarin informatie nodig is over de onveiligheid. Het is goed voor de korte lijntjes tussen ketenpartners. Dat kan nog meer worden als er vaker een dag mee wordt gelopen met andere partners, los van specifieke acute casuïstiek waarop men elkaar vindt. Dat brengt het begrip voor elkaar weer een stap verder. Ook zorgt het in de breedte voor een betere samenwerking.

De politie geeft aan dat een eerdere melding bij de recherche in een casus soms wenselijk is en de waarde van de samenwerking kan vergroten. Op dit moment is het niet altijd duidelijk op welk moment de recherche ingeschakeld moet worden in verband met het sporenonderzoek. Doordat de politie soms laat betrokken wordt in een casus van Veilig Thuis gaan soms sporen verloren. Hierbij gaat het zowel om fysieke sporen, als om het objectieve verhaal van het slachtoffer en getuigen. Doordat de hulpverlening andere vragen stelt dan de politie, kan hierdoor onbewust het verhaal beïnvloed worden. Een afweging of in een casus alleen hulpverlening wordt opgestart, of ook de strafrechtelijke aanpak gevolgd wordt is hierin van belang. *"Alleen om bovengenoemde reden is het van groot belang om in een vroegtijdig stadium de casus (desnoods) anoniem te bespreken."* De waarde van de samenwerking kan hiermee vergroot worden. Op dit moment wordt bij twijfelcasussen enkel anoniem vooroverleg gepleegd met het OM. Hoewel dit goed werkt en positief beoordeeld wordt, wordt er een meerwaarde gezien om ook de politie in een eerder stadium te betrekken.

5. "De ZSM-aanpak draait om zes S-en van ZSM: Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk." (Bac & Vink, 2014). ZSM is een afdoening voor de snelle aanpak van veelvoorkomende criminaliteit.

Uit de praktijk: Praatplaat Samen in Crisis (voorbeeld Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond)

Bron: Voordejeugd.nl, z.d.

3. Actie-overleg

3.1 Ontwikkelinspanningen

Respondenten geven aan dat in deze regio is gekozen om geen actieoverleg op te starten zoals omschreven in Veiligheid Voorop. Er wordt aangegeven dat zowel in Rotterdam als in Zuid-Holland Zuid te veel meldingen om alle zaken te bespreken. Een actieoverleg zou ervoor zorgen dat de partners altijd aan tafel zitten. “*Dan zijn we altijd aan het overleggen.*” Er is in beide Zorg- en Veiligheidshuizen wel een wekelijks fysiek casuïstiekoverleg Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (1 dagdeel per week). Hoewel de casuïstiekoverleggen een andere naam dragen en respondenten deze overleggen niet zien als een actieoverleg, lijken ze in de vorm op het actieoverleg zoals beschreven in Veiligheid Voorop. Er worden besluiten genomen in ‘buijkpijn-casussen’ op het snijvlak van zorg en straf.

In het Veiligheidshuis Rotterdam is een ontwikkeling gaande dat in het casusoverleg alleen die casuïstiek wordt besproken waar een doorbraak geforceerd moet worden. Andere huiselijk geweld zaken worden doorverwezen naar het lokale veld. De top van de ingewikkelde zaken wordt doorverwezen naar Filomena, het centrum voor huiselijk geweld en kindermishandeling in Rotterdam. Hier kunnen zaken naar worden doorverwezen vanuit het casuïstiekoverleg, of cliënten worden door Veilig Thuis geadviseerd zelf contact op te nemen.

In Zuid-Holland Zuid worden zaken doorverwezen naar het overleg vanuit ZSM, of als veldaanmelding vanuit de praktijklijn als partners willen dat de casus besproken wordt. Er zijn vaste partners die aan tafel zitten, zoals de politie, het OM en Veilig Thuis. Daarnaast is het flexibel. Zo sluit de

Raad voor de Kinderbescherming aan bij casuïstiek waarbij ze betrokken zijn. Hulpverleners waarvan bekend is dat ze betrokken zijn bij de casus kunnen uitgenodigd worden om aan te sluiten. Hierdoor zitten altijd de goede mensen aan tafel. “Van belang om doel- en taakstelling van de casuïstiekoverleggen scherp te houden; wie sluiten er aan en wat is het doel van het bespreken van die specifieke casus.” De regierol in de samenwerking ligt bij het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid.

Op ZSM, waar in het volgende hoofdstuk over wordt gesproken, functioneert het triage- en afdoeningsoverleg in feite als actie-overleg. Alle aangehouden verdachten in huiselijk geweldzaken worden gezamenlijk besproken door onder andere OM, Veilig Thuis, politie, slachtofferhulp, reclassering en gemeente.

In Rotterdam – Zuid-Holland Zuid is sterk ingezet op de aanpak van ex-partner stalking. Er wordt breder gekeken naar de context van een casus en niet alleen naar een melding. Daarnaast wordt de casusregie bij een persoon belegd die aanspreekpunt is voor het slachtoffer. Deze aanpak werkt goed, maar er wordt aangegeven dat dit in de praktijk niet altijd strookt met de aanpak via Veiligheid Voorop. Hierbij wordt een specifieke casus van ex-partner stalking waarbij kinderen betrokken zijn aangehaald. Waar bij de aanpak van stalking de veiligheid van het slachtoffer voorop staat, wordt via Veiligheid Voorop bijvoorbeeld meer aandacht besteed aan ouderverstoting. In deze zaken is het soms lastig om met ketenpartners op een lijn te zitten, omdat iedereen een ander perspectief en doel heeft. Het

is dan moeilijk om de juiste keuze te maken, omdat beide kanten van het verhaal een kern van waarheid bevatten. Het Zorg- en Veiligheidshuis is meer gefocust op het doorbreken van de stalking en het creëren van de veiligheid dan het volgen van de aanpak van Veiligheid Voorop. De vraag is of deze verschillende perspectieven werkelijk zo zwart-wit zijn als ze in deze casus naar voren komen. Bij Veiligheid Voorop wordt gekeken naar veiligheid voor alle betrokkenen en de verschillende perspectieven zouden meegenomen moeten worden. Het casuïstiekoverleg is juist bedoeld om met elkaar aan tafel te zitten en te besluiten wat de juiste vervolgstappen zijn.

Op dit moment speelt in het casuïstiekoverleg de vraag welke informatie wel en niet gedeeld mag worden. In het kader van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en de conclusies dat er onvoldoende gronden zijn voor Veilig Thuis en gemeente om informatie te delen (LNZS, 2022). Hierdoor is het zoeken naar manieren om toch informatie te kunnen delen. In acute onveiligheid mag er veel gedeeld worden, maar daar is bij casuïstiekoverleg niet altijd sprake van. Hier is ruimte te vinden door informatie te verstrekken via de politie of de reclassering. Daarnaast zijn er veel mogelijkheden om informatie te delen als de cliënt betrokken wordt. *“Waarom moet je eerst met alle partijen gaan zitten terwijl je de cliënt nog niet gesproken hebt?”* Als je de cliënt vraagt of het goed is om de casus af te stemmen met partners, dan is het hele probleem opgelost.

Er is de wens uitgesproken om bijvoorbeeld via een app of app-groep contact te hebben. In de app kunnen per casus processen duidelijker bij elkaar gebracht worden. Deze app is expliciet niet bedoeld om inhoudelijke informatie te delen en afwegingen te maken, enkel om elkaar op de hoogte te houden van actiepunten. Nu wordt er tussen de overleggen in veel via de mail gedeeld op het niveau “ik zou dit doen en dat is gelukt”. Wanneer dit centraler per casus in een app staat, is dit overzichtelijker.

3.2 Uitvoeringsinspanningen: meer- en minderwerk

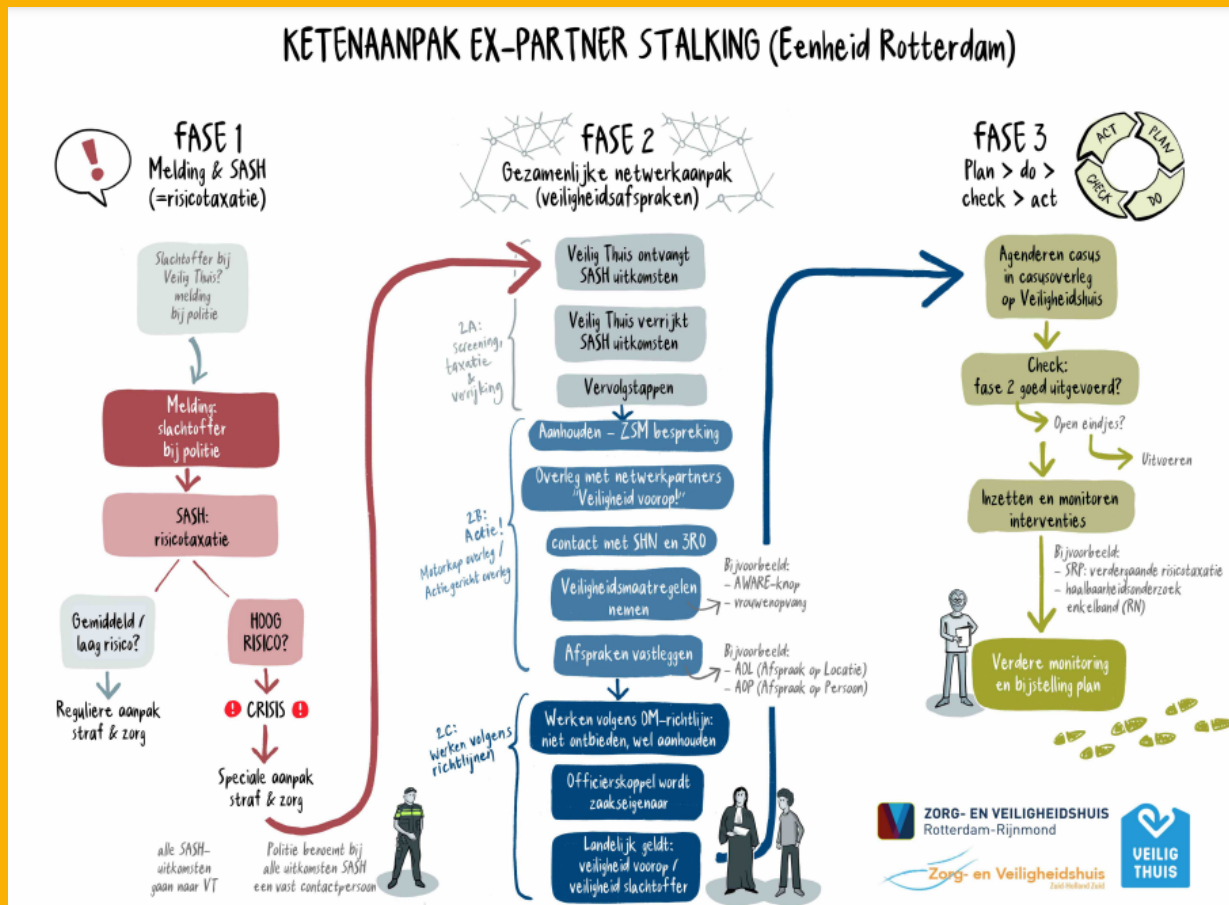
Het casuïstiekoverleg vindt zowel in Rotterdam als in Zuid-Holland Zuid wekelijks fysiek plaats in het lokale Zorg- en Veiligheidshuis. Hierbij zit Veilig Thuis vast aan tafel. Hoewel dit overleg en de contacten die hiermee te maken hebben veel tijd kosten, wordt dit niet gezien als meerwerk. Het is een integraal onderdeel van het werk. Hoewel het overleg al bestond, is vanuit Veilig Thuis Rotterdam het afgelopen jaar veel ingezet om het casuïstiekoverleg verder te ontwikkelen. Het heeft tijd gekost om dit goed in te richten. Het grote aantal cases bij alle partners vraagt om voortdurend prioriteren welke casussen opgepakt kunnen worden.

3.3 Waarde

Het casuïstiekoverleg wordt als waardevol ervaren omdat alle zorg- en strafpartners samen aan tafel zitten. Hierdoor kan een completer beeld geschetst worden van wat er speelt in een gezin. De agendering kan wel scherper. Op dit moment wordt in de overleggen vooral informatie gedeeld. Wanneer dit al gedaan wordt voorafgaand aan het overleg, kan het overleg meer inzoomen op het verbeteren van de vervolgstappen. Ook kan dit het begrip voor elkaar vergoten. Dit is een aandachtspunt en wordt opgepakt.

Ook de korte lijntjes tussen de partners die door de verschillende overleggen ontstaan worden als zeer waardevol gezien.

Uit de praktijk: Factsheet ex-partner stalking (Eenheid Rotterdam)

Bron: hetccv.nl (z.d.).

4. Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM

4.1 Ontwikkelinspanningen

ZSM draait 7 dagen in de week 14 uur (van 8.00-22.00) en is gehuisvest in het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam. De ZSM-tafel is boven regionaal, wat betekent dat ook de zaken van Zuid-Holland Zuid op ZSM in het Zorg- en Veiligheidshuis van Rotterdam worden besproken.⁶ Voorheen waren de partners bijna allemaal fysiek aanwezig tijdens de ZSM-uren. Sinds corona is dit veranderd. Niet alle partners zijn 7 dagen in de week 14 uur per dag aanwezig voor ZSM, deels vanwege capaciteitsproblemen. Zo is Veilig Thuis Rotterdam 5 dagen in de week van 9 tot 17 aanwezig. Buiten deze aanwezigheidsuren zijn de partners binnen de gewone bereikbaarheidsdiensten telefonisch bereikbaar voor ZSM. Bij crisis wordt er altijd hulpverlening ingezet, maar het afdoeningsbesluit moet soms worden uitgesteld tot de volgende ochtend omdat niet alle partners meer bereikbaar zijn. In de avond- of weekenddiensten worden afdoeningen via videoverbinding gedaan. Dit werkt even goed, en zorgt toch voor betrokkenheid. Er wordt besproken of ZSM weer volledig fysiek gedraaid gaat worden.

ZSM⁷ loopt al jaren in de regio en Veilig Thuis Rotterdam-Rijnmond is daar sinds eind 2015 bij aangesloten. Om dit op te zetten binnen Veiligheid Voorop waren weinig ontwikkelinspanningen nodig. Er is wel aan de hand van Veiligheid Voorop gekeken welke punten aangescherpt konden worden.

Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid is enige tijd niet bij ZSM aangesloten. Dit is weer opgepakt en tot afgelopen januari liep dit weer beter. Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid had een goede inhaalslag gemaakt en sloot soms via videoverbinding aan bij het afdoeningsoverleg. Dit beviel goed en voorkwam veel reistijd. Ook via videoverbinding kan informatie goed gedeeld worden. Er wordt door ketenpartners wel aangegeven dat het voor de verbinding goed zou zijn als een collega van Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid in ieder geval 1 dag in de week fysiek op het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam werkt. De samenwerking verloopt wat moeizaam doordat alles via mail en telefoon geregeld moet worden. Het fysiek samenzitten kan de lijnen versterken. Ook heeft Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid een vaste plek aan de ZSM-tafel nodig.

6. Jaren geleden had Zuid-Holland Zuid zijn eigen ZSM-afdoening in Dordrecht.

7. "De ZSM-aanpak draait om zes S-en van ZSM: Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk." (Bac & Vink, 2014). ZSM is een afdoening voor de snelle aanpak van veelvoorkomende criminaliteit.

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) sluit niet standaard aan bij de ZSM van huiselijk geweld zaken als de verdachte meerderjarig is. Als er sprake is van kinderen in het gezin, wordt wel altijd gekeken of het gezin bekend is bij de Raad voor de Kinderbescherming. De RvdK is wel altijd aanwezig bij ZSM-overleg waarbij de verdachte minderjarig was ten tijde van het plegen van het strafbare feit.

Sinds januari zijn er landelijke ontwikkelingen dat de WMO-grondslag voor Veilig Thuis om informatie te delen met zorgpartners en het OM onvoldoende is (LNZS, 2022). Boven het Zorg- en Veiligheidshuis ligt een convenant op basis waarvan informatie gedeeld mag worden. Beiden blijken niet voldoende om alle gewenste informatie te delen. Op basis van de landelijke discussie rondom de WMO-grondslag heeft Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid besloten zich terug te trekken uit ZSM. Door de andere partners wordt dit als jammer ervaren en een verarming van de ZSM. *“Dit is een bom onder de samenwerking van Veilig Thuis in ZSM.”* Verschillende respondenten hebben de vraag gesteld in hoeverre het nodig was deze samenwerking stop te zetten. In andere regio's is Veilig Thuis namelijk nog wel betrokken bij ZSM. Ook in de berichtgeving van het Landelijk Netwerk Zorg en Straf staat dat samenwerking mogelijk blijft (LNZS, 17 januari 2022). Daar wordt vermeld *“Dit zou ertoe kunnen leiden dat de samenwerking tijdelijk on hold wordt gezet in afwachting van duidelijkheid. Dat willen we voorkomen en is ook niet nodig, er is voldoende grond de samenwerkingspraktijk door te zetten.”* De ontbrekende WMO-grondslag is een landelijk probleem, maar Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid lijkt dit strenger te interpreteren dan andere Veilig Thuis organisaties. Er is veel mogelijk in de informatiedeling, zeker wanneer (zoals besproken bij het casuïstiekoverleg) de cliënt betrokken wordt.

Hoewel de commotie rondom de WMO-grondslag te betreuren is, geven respondenten ook aan dat het niet slecht is dat kritisch wordt gekeken naar informatie die gedeeld wordt. Vroeger werd er veel meer informatie gedeeld, nu is dit alleen wanneer er een Veilig Thuis melding is vanuit de politie.

De politie deelt basisinformatie, waar de partners contextinformatie bij zoeken. In de dossiers wordt vermeld welke informatie is gedeeld met welke partners. *“Als we beter onderbouwen waarom we info delen, dan is er geen probleem.”*

4.2 Uitvoeringsinspanningen: meer- en minderwerk

ZSM loopt in regio Rotterdam – Zuid-Holland Zuid al zo lang, dat dit geen extra inspanningen kost. Het is al jaren een wezenlijk onderdeel van het werk en wordt niet als meerwerk gezien. Vanuit verschillende partners worden 1 of 2 collega's vrijgemaakt om aan de ZSM-tafel te zitten. Veilig Thuis Rotterdam heeft een vaste plek aan de ZSM-tafel in het Zorg & Veiligheidshuis Rotterdam. Er is echter onvoldoende capaciteit om 7 dagen in de week 14 uur per dag aanwezig te zijn. De veiligheidsbeoordeling van een casus kost voor Veilig Thuis 1 tot 3 uur. Voor Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid is de reistijd naar het Veiligheidshuis Rotterdam, waar ZSM gehuisvest is, een reden om via videoverbinding aan te sluiten bij het afdoeningsoverleg.

De huidige ontwikkelingen van de WMO-gronden om informatie te delen kosten wel veel tijd. De spanningen die deze problemen oproepen, het bespreken van de problemen en het zoeken van manieren waarop toch informatie gedeeld kan worden kosten veel tijd. De inspanningen voor het juridisch borgen van de grondslag om informatie te delen ligt voor een groot deel bij het Landelijk Netwerk Zorg Straf, en hebben op regionaal niveau minder impact.

4.3 Waarde

ZSM wordt gewaardeerd door de korte lijnen met ketenpartners. Er is de hoop uitgesproken dat Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid ook snel weer aan tafel zit. Het wordt als een meerwaarde gezien als ook zij een vaste plek aan tafel krijgen. De samenwerking aan de ZSM-tafel wordt als hecht ervaren. Het snelle handelen is een meerwaarde. De effectiviteit van de ZSM-tafel wordt wel beperkt door de bereikbaarheid van ketenpartners en omdat niet alle partners fysiek aanwezig zijn. Doordat de bereikbaarheid van sommige partners is beperkt in verband met capaciteit (bijvoorbeeld niet fysiek aanwezig 's avonds na 20u), duurt het vaak langer voordat een zaak wordt afgedaan en moet soms een (gevoelsmatig) oneigenlijke invezekeringstelling gedaan worden.

De waarde van de snelle afdoening binnen ZSM wordt benadrukt. Echter, Veilig Thuis Rotterdam-Rijnmond geeft aan dat de snelheid op de ZSM soms schuurt met de tijd die nodig is om goed te kunnen beoordelen of het noodzakelijk is om te mogen delen met de strafkant. Hoewel bijna alle zaken binnen de ZSM een afdoening krijgen, betekent dit in sommige gevallen dat de verdachte een dagvaarding krijgt met een zittingsdatum over 4 maanden. Hoewel dit formeel betekent dat de zaak binnen ZSM is afgedaan, zorgt de werkdruk ervoor dat het lang duurt voor zaken werkelijk afgerond zijn. Er wordt aangegeven dat je ideaal gezien een zaak binnen 6 weken op zitting zou willen hebben. Dit is echter nooit de insteek geweest en vaak niet haalbaar, omdat bijvoorbeeld de landelijke norm is dat een reclasseringsrapport binnen 8-10 weken gereed is. Door deze doorlooptijden heeft een verdachte geen afsluiting van zijn zaak en recidive voor de zittingsdatum komt regelmatig voor.

Binnen de regio zijn er 4 HG-zittingen per week, en 1 combi-HG zitting. Tijdens deze zittingen is meer tijd gereserveerd om achterliggende problematiek te bespreken. Deze zittingen zijn uniek in Nederland en werken heel goed.

5. Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling

5.1 Ontwikkelinspanningen

De aanpak van de handreiking strafbare kindermishandeling is in regio Rotterdam – Zuid-Holland Zuid goed op de kaart gezet. Er wordt continue gezocht wat de beste route is. In het kader van strafbare kindermishandeling wordt al enkele jaren een bijeenkomst georganiseerd. Deze zijn opgezet door Veilig Thuis, de vertrouwensartsen van Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond, het OM en de politie. Het doel van de bijeenkomst is om meer dezelfde taal te gaan spreken en inzicht te krijgen in wat de ketenpartners van elkaar kunnen verwachten. De bijeenkomsten worden breed bezocht door 50-60 bezoekers, ook door partners als leraren, ambulancebroeders en vertrouwensartsen. Tijdens de bijeenkomst delen verschillende partners wat zij doen in het kader van de strafbare kindermishandeling. Daarnaast worden casussen besproken die geïnspireerd zijn op bestaande casuïstiek. Aan de hand hiervan wordt besproken op welke punten de samenwerking goed verliep en waar de knelpunten liggen. Dit zorgt voor waardevolle discussies over waarom partners ergens last van hebben en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt. Hierdoor wordt het begrip vergroot wat de samenwerking ten goede komt.

Hiernaast wordt door en voor de politie en het OM een vakdag kindermishandeling georganiseerd. Deze vindt plaats in november 2022. Ook organiseert de politieacademie regelmatig een twee en vierdaagse daagse opleiding 'huiselijk geweld en kindermishandeling' voor collega's die zich

(gaan) bezig houden met het thema. Verder wordt genoemd dat vanuit de veiligheidshuizen van alles wordt georganiseerd in dit kader en dat in het kennisportaal een module over huiselijk geweld en kindermishandeling is opgenomen. Kennis op dit thema wordt op verschillende manieren gedeeld.

Vertrouwensartsen zijn vanwege hun medisch beroepsgeheim terughoudend in delen met de politie. Er lijkt in de wetswijziging WMO die momenteel wordt voorbereid geen rekening gehouden te worden met de bijzondere positie van vertrouwensartsen (BIG geregistreerd) met een eigenstandig beroepsgeheim en medisch tuchtrecht. Het melden vanuit Veilig Thuis gaat om vermoedens, terwijl het tijd kost de toedracht van letsel te bepalen. *“Gezien de rol die de vertrouwensarts is toebedeeld in strafbare kindermishandeling is expliciete toetsing in verband met consequenties voor het medisch beroepsgeheim nodig.”*

Nu het OM een kindermishandeling piket (8.30-22.00, 365 dagen per jaar) heeft ingesteld, wordt vaker een anonieme casus besproken met het OM. Tijdens het piket kan gespard worden of er in de (desgewenst anonieme) casus meerwaarde is voor het strafrecht en of er melding gemaakt moet worden. Deze mogelijkheid wordt gewaardeerd. Hier wordt niet enkel gebruik van gemaakt bij strafbare kindermishandeling, maar ook casussen uit het casuïstiekoverleg worden op deze wijze besproken. Bij

twijfelcasussen is er altijd anoniem vooroverleg met het OM. Dit loopt goed. Hoewel het wordt aangemoedigd dat er met de officier van justitie informatie wordt gedeeld, heeft de politie aangegeven hier graag bij betrokken te worden. Op die manier kan de politie mee afwegingen maken en kan er snel gestart worden met sporenonderzoek. Op dit moment gebeurt dat nog te weinig. Er wordt ingezet op betere contacten met de politie, bijvoorbeeld door een lijst met contactgegevens van contactpersonen binnen de politie te maken. Op die manier wordt het voor partners duidelijker wie ze kunnen benaderen bij vragen over een casus. De politie heeft de eerste verkennende gesprekken gevoerd om een frontoffice in te stellen. Partners die bekend waren met dit initiatief, hebben aangegeven dat zij dit aanmoedigen.

Wat helpend is in de aanpak is dat er veel aandacht wordt besteed aan de het maken van forensisch medische expertise bij het vastleggen van letsel. Er worden foto's gemaakt bij letsel, ook wanneer er op dat moment nog geen strafrechtelijk proces is gestart. De laatste maanden zijn er in 2 casusbesprekingen verbeterpunten geformuleerd. Hiermee zijn grote slagen gemaakt om dit nog sterker neer te zetten.

5.2 Uitvoeringsinspanningen: meer- en minderwerk

Het opzetten van de bijeenkomsten strafbare kindermishandeling zijn erg intensief. Vanuit de organisatoren is aangegeven dat ze deze niet langer twee keer per jaar, maar één keer per jaar willen organiseren. Echter, de aanwezigen tijdens de bijeenkomst geven aan dat de dagen van zo'n grote meerwaarde zijn, dat ze twee keer per jaar georganiseerd moeten blijven worden. Ook de organisatie van de vakdag kindermishandeling kost veel tijd.

Het opzetten van de piket kindermishandeling bij het Openbaar Ministerie kost geen extra inzet, aangezien dit is aangesloten bij het piket Zeden. Aan politiezijde heeft het vooralsnog niet de voorkeur om een nieuwe piketregeling voor kindermishandeling te starten.

5.3 Waarde

De bijeenkomst strafbare kindermishandeling wordt gewaardeerd als heel mooi en breed. Ook de opleidingen van de politieacademie wordt positief beoordeeld. "Dit soort ontmoetingen kosten altijd tijd, geld en zijn intensief en vragen om onderhoud, ze worden echter altijd goed bezocht en gewaardeerd door de medewerkers."

De vertrouwensartsen waarderen het piket strafbare kindermishandeling van het OM. Dit wordt ook wekelijks enkele keren gebruikt.

Uit de praktijk: Casus besproken tijdens bijeenkomst "Kind met letsel doorverwezen naar huisarts"

Aanleiding:

Een vader belt de politie omdat hij aangifte wil doen tegen zijn ex-partner van kindermishandeling. Ze zijn gescheiden en hebben een bezoekregeling over hun zoontje van 2 jaar oud. Zoontje verblijft bij vader en moeder ziet hun zoontje 1x per week onder begeleiding van een familielid.

Vader heeft zoontje na het bezoek opgehaald en ziet blauwe plekken op zijn arm en zijn billen. Telefonisch is met vader afgesproken dat hij naar de huisartsenpost gaat vanwege het letsel en er is een afspraak gemaakt voor het doen van aangifte enkele dagen later. Ook is er een VT melding opgemaakt en verstuurd naar VT.

Verloop:

VT beoordeelt de melding 1 dag later en ziet dat vader met kind naar de huisartsenpost zijn gestuurd om het letsel vast te leggen. VT neemt hierop contact op met de piket kindermishandeling ovj en overlegt over de vastlegging van het letsel. De ovj neemt vervolgens contact op met het betreffende basisteam van de politie en geeft aan dat het letsel van het kindje vastgelegd moet worden door de forensisch arts van de FARR. Het basisteam regelt eea met vader en de Farr arts en overlegt met de district recherche. Vervolgens neemt de district recherche de zaak over en start het opsporingsonderzoek.

Moeder woont begeleid vanwege lvb problematiek. Het bezoek met hun zoontje gebeurt bij oma mz thuis.

VT maakt samen met de begeleidende instantie van moeder veiligheidsafspraken. Het begeleide bezoek wordt stopgezet in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek. Daarnaast onderhoudt VT het contact met de begeleidende instantie over het verloop van het onderzoek, effecten op hun cliënt en eventuele noodzakelijke maatregelen/ extra hulp.

De politie stemt na overleg met de ovj en VT af in welke termijnen en volgorde verdachten worden gehoord. Eea ivm de veiligheidsafspraken en oplopende spanning bij moeder.

Vragen:

- Welke acties zijn, denkend aan een gezamenlijke ketenaanpak, passend om nu op te starten?
- Wat is de volgorde van deze acties?
- Welke dilemma's zie je in de samenwerking

Indicatoren kwaliteit & impact

Landelijke context

1. Samenhang, kennisontwikkeling en blijven verbeteren

Veel van de meerwaarde van vroegtijdige samenwerking in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zit in de praktische samenhang in “de loop van de zaak”. Naast die praktische samenhang, is er nog een overkoepelend aspect: de samenwerking in de verbeteracties zorgt ook voor meer alertheid en betere samenwerkingsvaardigheden (deskundigheidsbevordering) buiten de verbeteracties om. Dan gaat het om aspecten als elkaars werk en verantwoordelijkheden beter leren kennen, gezamenlijke trainingen, gezamenlijk leren van ervaringen uit de verbeteracties, over en weer duidelijke verwachtingen over bijdrage van samenwerkingspartners in een casus, et cetera. Dat soort aspecten komen veelal samen in het Regionaal Netwerk Zorg Straf.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat verbeteracties in samenhang het volgende opleveren:

- *Het realiseren van de ontwikkelagenda zorgt ervoor dat situaties van onveiligheid in gezinssystemen eerder (gezamenlijk) in beeld komen bij de betrokken partners.*
- *Parallel (en minder volgtijdelijk) samen werken door de betrokken partners zorgt ervoor dat zij met meer snelheid en efficiency kunnen samenwerken.*
- *De kans op escalatie of herhaling van het geweld wordt bovendien kleiner, omdat de ontwikkelagenda ervoor zorgt dat er op verschillende momenten in de loop van een zaak afstemming is tussen de betrokken partners.*
- *Tijdens deze afstemmingsmomenten maken de betrokken partners afspraken over de inzet van interventies (justitiële en ‘zorg’ interventies) om het geweld te stoppen en te voorkomen.*
- *De informatiepositie van betrokken partners wordt op verschillende momenten in de loop van de zaak versterkt.*
- *De verbeteractiviteiten in de ontwikkelagenda bevatten landelijke werkwijzen die op regionaal niveau geconcretiseerd en gerealiseerd worden. Dit vraagt om een continu gesprek en onderling leerproces in de regio en tussen regio's.*

2. Samen op in acuut

Samen op in Acuut is gericht op het verbeteren van de samenwerking in (crisis)situaties waarin sprake is van acute onveiligheid of het vermoeden van acute onveiligheid en waarbij betrokkenen direct in veiligheid gebracht moeten worden. Het stoppen van het geweld is het eerste doel.

- *Doel.* De samenwerkingspartners binnen Veiligheid Voorop eerder, beter en effectiever te laten samenwerken in het eerste uur van een crisissituatie. Een integrale aanpak om de directe veiligheid in het gezin te herstellen.
- *Aanleiding.* Een (112) melding de politie, of VT signaleert in een crisissituatie dat mogelijk sprake is van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling en acute onveiligheid.
- *Vorm.* Geen blauwdruk. Binnen Veiligheid Voorop wordt de samenwerking in acuut onveilige situaties in de praktijk gebracht aan de hand van de uitgangspunten in de toolkit Samen op in Acuut.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat Samen op in Acuut het volgende oplevert:

- *Er is sneller een beeld van de veiligheid van betrokkenen omdat VT en politie sneller betrokken raken bij 'elkaars' acute meldingen.*
- *De kwaliteit en rijkheid van de informatie is beter ten opzichte van de informatie die in de huidige situatie via een VT-melding van politie bij VT terecht komt.*
- *Mede door de verbeterde informatiepositie kunnen politie en VT op een meer effectieve en efficiënte manier interventies inzetten.*
- *Er wordt een meer expliciete en gezamenlijke afweging gemaakt tussen politie en VT over wat er moet gebeuren na een incident.*

3. Actie-overleg

In de samenwerkingsafspraken tussen VT, Politie en OM uit 2015 is opgenomen dat er in elke regio een afstemmingsoverleg moet zijn. Na een succesvolle regionale pilot is die afspraak als het Actie-overleg opgenomen in de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop. Inmiddels is er in elke regio een (vorm van een) Actie-overleg actief.

- *Doel.* Het Actie-overleg is gericht op het nemen van besluiten en het komen tot actie in specifieke - vaak 'buikpijn' - casuïstiek: in samenwerking tussen straf en zorg, op basis van gedeelde informatie en met gezamenlijke competenties en bevoegdheden te komen tot een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het kent drie stappen: 1. Informatie delen en duiden 2. Afspraken voor directe en structurele veiligheid 3. Overdragen en gemaakte afspraken uitvoeren.
- *Aanleiding.* Wanneer één van de partijen behoefte heeft de samenwerking op te starten.
- *Vorm.* Gezamenlijk overleg, veelal in fysieke vorm, maar ook langs digitale weg mogelijk. In de meeste regio's is wekelijks overleg gangbaar, als het Actie-overleg zich richt op Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Als het Actie-overleg zich alleen richt op Strafbare Kindermishandeling, dan is de frequentie lager. In de meeste gevallen vindt het Actie-overleg plaats op de schaal van de VT-regio.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat het Actie-overleg het volgende oplevert:

- *De bespreking(en) van casuïstiek in een actieoverleg levert een gezamenlijk plan op voor de directe en structurele veiligheid.*
- *Afspraken over onderzoekshandelingen zorgen ervoor dat eventuele onderzoeksactiviteiten van politie en OM én de onderzoeksactiviteiten vanuit Veilig Thuis op elkaar zijn afgestemd.*
- *Er worden ook afspraken gemaakt over de inzet van interventies.*
- *Casuïstiek komt eerder in beeld bij OM en VT.*
- *Het actieoverleg draagt bij aan een verbeterde samenwerking tussen de betrokken partners.*

4. Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM

Het merendeel van de huiselijk geweld zaken waarin een verdachte is of wordt gehoord, komt binnen via ZSM. Als er een verdachte gehoord of aangehouden is, wordt de zaak besproken op ZSM. Daar stemmen OM, politie, de RvdK, 3RO, Slachtofferhulp en Halt met elkaar af over de benodigde aanpak en strafrechtelijke vervolging. De Officier van Justitie moet binnen 9 uur na aanhouding een eerste besluit nemen: vasthouden of heenzenden, een zaak verder (laten) onderzoeken, vervolging instellen of seponeren. VT is een relatief nieuwe partner bij ZSM. De beoordeling van de acute veiligheid door VT geeft zicht op de (fysieke) veiligheid van de direct betrokken. VT kan op basis daarvan toelichten of en welke veiligheidsvoorwaarden noodzakelijk zijn indien de verdachte moet worden heen gezonden. De reclassering neemt dit ook mee in het reclasseringsadvies.

- *Doel.* In samenwerking tussen zorg en straf komen tot een afdoening van de zaak waarbij het herstellen van de veiligheid optimaal wordt bevorderd.
- *Aanleiding.* Er is een verdachte van huiselijk geweld aangehouden of gehoord, waarbij een redelijk vermoeden is van een bewijsbaar strafbaar feit.
- *Vorm.* ZSM kent een aantal vaste partners. Er zijn twee vormen waarin de samenwerking met VT op huiselijk geweld vormgegeven kan worden: 1. VT is niet bij de ZSM-tafel aanwezig maar levert op verzoek informatie (VT als consultatie-partij) 2. VT is wel bij de ZSM-tafel aanwezig (VT als deelnemer, bij HG-zaken).

In beide gevallen voert VT de veiligheidsbeoordeling uit. Op basis hiervan wordt op ZSM besproken of het nodig is om op korte termijn veiligheidsmaatregelen te treffen die de acute onveiligheid kunnen opheffen of de veiligheid in voldoende mate kunnen waarborgen.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat de gezamenlijke aanpak HG door VT & ZSM (beoogd) het volgende oplevert:

- *Op ZSM ontstaat inzicht in het soort en de mate van onveiligheid.*
- *Het inzicht in het soort en de mate van onveiligheid geeft richting aan de 'route' van een zaak en moet ervoor zorgen dat een verdachte niet in vrijheid wordt gesteld zonder (juridische) veiligheidsmaatregelen.*
- *3RO heeft de ambitie om in alle HG-zaken op ZSM een advies uit te brengen over de verdachte en zijn of haar situatie.*
- *Wanneer VT (fysiek) deelnemer is aan de ZSM-tafel voor HG-zaken verkrijgt dat de informatie voor VT.*
- *Strafrechtelijke maatregelen beter aan te laten sluiten bij (reeds lopende) interventies vanuit de zorg of hulpverlening en vice versa.*
- *De RvdK wordt betrokken bij zaken waarin sprake is van een minderjarige verdachte of van een meerderjarige verdachte én kinderen zijn betrokken, bijvoorbeeld als slachtoffer of getuige.*

5. Samenwerken bij strafbare kindermishandeling

Om de samenwerking bij strafbare kindermishandeling te versterken, is in 2017 de Handreiking Samenwerken bij strafbare kindermishandeling (HSSK) vastgesteld. De samenwerkingspartners verwerken de HSSK in hun werkprocessen. De politie heeft een landelijke werkinstructie en een infographic opgesteld. In 2019 is de HSSK verwerkt in het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019. In 2020 verscheen het rapport Bouwblokken voor de verbetering van samenwerking bij strafbare kindermishandeling. Daarin wordt een aantal bouwstenen gepresenteerd om de samenwerking concreet te versterken. In de tweede helft van 2021 zijn gesprekken gevoerd met een groot aantal professionals uit de tien regio's om het interregionale contact te vergroten, de toegevoegde waarde van samenwerking te bespreken en te inspireren aan de hand van de bouwblokken en bouwstenen. Eind 2021 lag de focus op de (vroegtijdige) samenwerking tussen de medische en justitiële professionals. Een overzicht van de opgehaalde best practices en uitdagingen is opgenomen in het eindrapport *Resultaten Project Medisch en Justitieel Samenwerken bij Aanpak Kindermishandeling (2022)*.

- *Doel.* Bij het vermoeden of bij signalering van strafbare kindermishandeling direct en adequaat tot samenwerking te komen tussen justitiepartners, Veilig Thuis en andere professionals (professionele melders zoals ziekenhuizen en expertisecentra zoals het LECK).
- *Aanleiding.* Meldingen bij Veilig Thuis waar sprake is van een vermoeden van strafbare kindermishandeling.
- *Vorm.* Op elkaar afgestemde interventies en onderzoekshandelingen. Een gezamenlijk onderzoeksplan.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat de versterking van de samenwerking bij strafbare kindermishandeling het volgende oplevert:

Situaties van onveiligheid in gezinssystemen komen eerder (gezamenlijk) in beeld bij de betrokken partners.

De kans op escalatie of herhaling van het geweld wordt kleiner omdat de ontwikkelagenda ervoor zorgt dat er op verschillende momenten in de loop van een zaak afstemming is tussen de betrokken partners.

De informatiepositie van betrokken partners wordt versterkt op verschillende momenten in de loop van de zaak.

Er ontstaat een structuur voor samenwerking tussen Veilig Thuis en de justitiële partners.

Zie voor meer informatie over de verbeteracties en de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop: <https://vng.nl/artikelen/veiligheid-voorop-programma-ghnt>.

Daar wordt de achtergrond van de Ontwikkelagenda uitgebreider beschreven en zijn veel werkprocesbeschrijvingen en praktijkervaringen terug te vinden in diverse informatiebundels.

Indicatoren kwaliteit & impact

Overzicht indicatoren

1. Samenhang, kennisontwikkeling en blijven verbeteren

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
Afspraken over afstemmen en delen van informatie Gezamenlijke training, intervisie, deskundigheidsbevordering	
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Inverdieneffecten tussen verbeteracties	Knelpunten informatievoorziening
Inverdieneffecten met andere werkstromen	Extra inzet nodig om informatie beschikbaar te maken
Meer- of minderwerk	
<i>Waarde</i>	
Verbetering in de praktijk	Ervaringsdeskundigheid
Gezamenlijk leerproces in RNZS	

2. Samen op in acuut

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
Voorlichting politie en VT Aanpassingen werkproces	Aanpassingen bereikbaarheid en beschikbaarheid VT
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Crisismeldingen	Opvolging
Snelheid informatievoorziening	Ruimte elders in werkprocessen
Knelpunten informatievoorziening	Evaluatie en doorontwikkeling
Extra inzet	
<i>Waarde</i>	
Betere veiligheidsbeoordelingen en interventies	Lagere kans op herhaling of escalatie
Alertheid op en herkenning van signalen	Grotere en blijvende bereidheid tot meewerken aan hulp
Late meldingen	Eerder meldingen aan andere partijen
Sneller vervolgstappen	Onderling vertrouwen en collegiaal contact
Lagere druk op HG&ZSM en Actie-overleg	Betere samenwerking in de breedte
Effectievere inzet van capaciteit	

3. Actie-overleg

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
Kwartiermaker of projectleider Afspraken over delen en vastleggen van informatie	Bijscholing Aanpassingen werkprocessen
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Frequentie Vorm Aanwezige partners Deelnemers Mandaat	Voorzitterschap en facilitering Informatiedeling en vastleggen Ruimte in werkproces elders Evaluatie en doorontwikkeling
<i>Waarde</i>	
Betere en vroegtijdiger informatie- deling en -verrijking Completer beeld Hogere kwaliteit Vroegtijdige afstemming	Verdere ontwikkeling van het vak- manschap Lagere kans op herhaling Hoog-risicogezinnen beter in beeld Onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners
Vermindering van administratieve lasten Effectievere inzet van capaciteit	Groei vertrouwen buiten Actie-overleg Samenwerking zonder Actie-overleg

4. Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
VT aan ZSM-tafel Afspraken werkwijze Kosten randvoorwaarden	Afspraken over delen en vastleggen van informatie Bijscholing Aanpassingen werkprocessen
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Inzet Extra capaciteit Knelpunten in de informatie- voorziening en -deling	Ruimte in werkproces elders Evaluatie en doorontwikkeling
<i>Waarde</i>	
Betere afweging van zorg en straf in afdoeningsbeslissing Completer beeld	Effectievere inzet van capaciteit Verdere ontwikkeling van vakmanschap
Betere informatiedeling en -verrijking Voorkomen invrijheidstelling zonder veiligheidsmaatregelen	Lagere kans op herhaling Onderling vertrouwen tussen de deelnemende samenwerkings- partners
Snellere inzet van veiligheids- maatregelen Vermindering van administratieve lasten Gestroomlijnder informatiedeling	Hoog-risicogezinnen beter in beeld Groei vertrouwen buiten HG&ZSM Samenwerking zonder HG&ZSM

5. Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling

<i>Ontwikkelinspanningen</i>	
Voorlichting	Afspraken over delen en vastleggen van informatie
Kwartiermaker of projectleider Bijscholing	Aanpassingen werkprocessen
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Vaste contactpersonen	Knelpunten in de informatievoorziening en -deling
Tijdige betrokkenheid	Extra inzet om informatie beschikbaar te maken of te delen
Melding ipv aangifte Anoniem overleg	Ruimte in werkproces elders Evaluatie en doorontwikkeling
<i>Waarde</i>	
Betere en vroegtijdiger aanpak	Effectievere inzet van capaciteit
Betere en vroegtijdiger informatiedeling en -verrijking	Lagere kans op herhaling
Completer beeld	Onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners
Hogere kwaliteit	Groei vertrouwen buiten SSK
Vroegtijdige afstemming	Samenwerking zonder SSK

Bronnen

De citaten zijn afkomstig uit gesprekken met de leden van het RNZS. Er zijn respondenten gesproken van verschillende ketenpartners: Veilig Thuis, Politie, Veiligheidshuis, Openbaar Ministerie en Raad voor de Kinderbescherming (N=7).

Deze regiorapportage is in concept voorgelegd aan het Regionale Netwerk Zorg en Straf, met de mogelijkheid om aanvullingen te geven en te wijzen op feitelijke onjuistheden. De inhoud van de rapportage is uiteraard volledig de verantwoordelijkheid van de onderzoeker.

Rapporten en documenten

Zie voor meer informatie over de verbeteracties en de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop: <https://vng.nl/artikelen/veiligheid-voorop-programma-ghnt>. Daar wordt de achtergrond van de Ontwikkelagenda uitgebreider beschreven en zijn veel werkprocesbeschrijvingen en praktijkervaringen terug te vinden in diverse informatiebundels.

Verder is gebruik gemaakt van:

- Bac, J. & Vink, M. (2014). ZSM, Zo Selectief Mogelijk.... *Proces*, 93(1), 79-88.
- Haaren, P. van, Jongebreur, W., & Kalisvaart, I. (2021). Ontdubbelen. Een analyse van de onderzoeken van Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming. Significant Public.
- Hetccv.nl (z.d.). Video en factsheet ketenwerkproces ex-partner stalking. <https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheid-en-zorg/praktijkvoorbeelden/video-ketenwerkproces-ex-partner-stalking/>
- Justid.nl (z.d.). *Collectieve Opdracht Routeer Voorziening (CORV)*. <https://www.justid.nl/producten-en-dienstencatalogus/nieuwbouw-en-onderhoud-systemen/infrastructurele-en-routeringssystemen/collectieve-opdracht-routeervoorziening-corv>
- LNZS (*Landelijk Netwerk Zorg en Straf*) (2022). *Ontwikkelagenda Veiligheid voorop. Stand van zaken juridische onderbouwing. 22 januari 2022.*
- LNZS (datum onbekend). Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop (Gezamenlijke aanpak Huiselijke geweld (inclusief ex-partnerstalking) met Veilig Thuis & ZSM. https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/bundel_gezamenlijke_aanpak_huiselijk_geweld_met_vt_op_zsm.pdf
- Programma burger centraal, slachtoffer voorop (2022). <https://agora.portal.politie.local/sites/170808140201/SitePages/Start.aspx> (Intranet politie, alleen binnen een politieomgeving te bekijken)
- Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (2022). Onze organisatie. <https://veiligthuisrr.nl/onze-organisatie/>
- Veilig Thuis Zuid-Holland Zuid (2022). Wie zijn wij? <https://www.veiligthuiszuidhollandzuid.nl/over-ons/wie-zijn-wij>
- Voordejeugd.nl (z.d.). Pilot 'Samen in Crisis' brengt de expertise van drie organisaties in Rotterdam bij elkaar. <https://voordejeugd.nl/projecten/pilot-meer-samen-doen-brengt-de-expertise-van-drie-organisaties-rotterdam-bij-elkaar/>

Ontwikkelagenda Veiligheid voorop 2018-2022

In het werk aan het werk

Als Veilig Thuis, politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en reclassering werken wij samen aan verbeterlagen in de aanpak van huiselijk geweld (HG) en kindermishandeling (KM) als er sprake is van samenloop tussen zorg en straf. We werken vanuit de bedoeling, de veiligheid van de betrokkenen staat voorop. Om onze samenwerking te kunnen versterken hebben we vanaf 2018 een ontwikkelagenda met elkaar vastgesteld en zetten we ons in op de uitvoering ervan. Ieder jaar maken we onze gezamenlijke inzet op de verbeterlagen voor het komende jaar concreet¹.

In 2021 stond de ontwikkeling en uitvoering van de vier afstemmingsmomenten in de vroegtijdige aanpak bij samenloop van zorg en straf centraal:

- 1 Samen op bij acute onveiligheid
- 2 Actie-overleg bij dreigend gevaar of risico op onveiligheid
- 3 Aanpak huiselijk geweld met Veilig Thuis & ZSM bij aangehouden verdachten en niet-vastzaken
- 4 Samenwerken bij strafbare kindermishandeling.

Daarbij werkten we aan duurzame bestending van de resultaten door:

- De aansluiting bij het lokale veld en de gemeenten uitdrukkelijk op te zoeken.
- Samen werk te maken van de Visie Gefaseerd samenwerken aan veiligheid.
- De juridische onderbouwing uit te werken onder de 'loop van de zaak'
- Een set indicatoren uit te werken op kwaliteit en impact van de vroegtijdige aanpak zorg-straf.

Ontwikkelagenda Veiligheid voorop 2022: regionaal centraal en duurzaam bestendigen

Nu is er behoefte aan rust en bestending van de intensieve samenwerking. Voor 2022 staan daarom 3 opgaven centraal

- **Regionale uitvoering** op de 4 afstemmingsmomenten in de loop van de zaak bij vroegtijdige aanpak van HG/KM bij samenloop zorg-straf. De praktische thematische toepassing hoort daarbij (denk aan (ex-)partner stalking, eerge relateerd geweld, ouderenmishandeling, intiem terreur).
- **Duurzame bestending** van resultaten in deze vroegtijdige aanpak door toe te werken naar landelijke duurzame besluiten op de Visie, de werkprocessen, de juridische onderbouwing en de indicatoren op kwaliteit en impact.
- **Concrete planvorming** op 2023 en verder, op inhoud en inclusief de uitwerking welke steunstructuur intensieve samenwerking nodig heeft om effectief te kunnen werken.

¹ Zie voor een korte uitleg: [uitleg_ontwikkelagenda.pdf](#) (vng.nl) en voor het overige de digitale bundels op de VNG-site: [Veiligheid voorop \(programma GHNT\) | VNG](#).